

[Poznámka pro Učenou společnost o spojování vědeckých ústavů] [2004]

Je velmi dobré, že prof. Šmahel dal podnět k diskusi rozesláním příspěvku prof. Hořejšího do Parlamentních listů.

Mám pochybnosti o spojování vědeckých ústavů (byť historicky vzniklých – to ještě nemusí znamenat, že „anachronických“ – to je potřeba hodnotit případ od případu) ve větší celky.

Problém „ušetření administrativních míst“ musí být analyzován s větší pečlivostí. Každé pracoviště potřebuje mít v některých ohledech své vlastní administrativní síly – a na to není pamatováno, takže skutečná potřeba se musí nějak vtěsnávat do nomenklatury. Smysl má sjednocování hospodářských útvarů, ale jen pod tou podmínkou, že bude naprosto jasně určen rozsah kompetence hospodářských pracovníků. Víme ze zkušenosti, jakým tendencím je třeba čelit (přežitků z minulé doby, kdy právě hospodářští pracovníci se opírali o své stranické funkce).

Založit několik málo mezinárodních ústavů – ano, ale kdo bude jeho hlavní pracovníky (ať cizí nebo domácí) vybírat? Proč nemáme mezinárodní univerzitu? (Kdysi to vypadalo nadějně, ale Soros ji přesunul do Budapešti; dnes by bylo záhodno se k tomuto projektu vrátit, byť bez Sorose.)

Proč je Universita Karlova tak veliká? Proč má chapadla natažená až do Hradce a do Plzně? Nebylo by dobře ji rozdělit na dvě a jednu zmezinárodnit? (Samozřejmě v řadě postupných kroků a s rozvrhem na řadu let, ne-li desetiletí?)

Vynikající vědečtí pracovníci se stávají řediteli velkých ústavů – a přestávají naplno vědecky pracovat. Ale vědecké schopnosti a vědecká genialita se nedoprovázejí nutně se schopností organizační a schopností vést. Proto je třeba obojí oddělit a ocenit genialitu, i když není spojena s funkcí manažéra. Manažerství je dnes velmi oceňováno, ale vědecká práce ne – její hodnocení je stále pod tlakem manažerů a jejich statistických metod.